

Particuliere grond als motor voor grondgebonden melkveehouderij

Auteur: Frits van der Schans Foto's: CLM

De melkveehouderij geniet een grote maatschappelijke waardering. Dat geldt zeker voor grondgebonden melkveebedrijven met koeien in de wei die bijdragen aan landschap en biodiversiteit. Maar er is ook veel aandacht voor de krimp van de veestapel en de 'landschapspijn' die burgers ervaren. Dat hangt samen met de groei en intensivering van melkveebedrijven die vijf jaar geleden, met afschaffing van de melkquotering in het vooruitzicht, versneld is ingezet.

Binnen de sector is veel aandacht voor grondgebondenheid, voor verbetering van het bodemleven en voor natuurinclusieve landbouw. Voor extensieve melkveebedrijven met koeien in de wei liggen hier grote kansen, net als voor landgoedeigenaren. Zij zijn gericht op behoud van de kwaliteit van het gehele landgoed opdat volgende generaties ook een inkomen kunnen genereren. Impliciet dragen zij zo bij aan een grondgebonden melkveehouderij met koeien in de wei en vogels (biodiversiteit) erbij. Dat is een perspectiefvolle vorm van melkveehouderij. Niet in de laatste plaats omdat boerenorganisatie LTO en zuivelkoepel NZO 'grondgebonden familiebedrijven met behoud van weidegang' in hun toekomstvisie hebben staan.

Lappendeken aan regels

Maar helaas staat recente regelgeving haaks op het wensbeeld van sector en samenleving. Door de sterke groei van

de melkveehouderij moest de Rijksoverheid ingrijpen. Eindeloze discussies binnen zowel sector als politiek, zorgden voor een lappendeken aan regels, met elk een eigen referentiejaar of -datum: Wet Verantwoorde Groei (2013), Wet Grondgebonden Groei (2014), Stelsel van fosfaatrechten (2/7/2015) en Fosfaatreductieplan (15/12/2016).

De eerste twee wetten zijn reeds ingevoerd, het Fosfaatreductieplan is van kracht in 2017 en de fosfaatrechten worden per 1 januari 2018 toegekend. Veel melkveehouders zien door de bomen het bos niet meer en blijven daardoor de gebaande paden richting schaalvergroting en intensivering volgen. Dat zorgt voor minder koeien in de wei, minder biodiversiteit en een minder aantrekkelijk landschap.

Wat is grondgebonden?

Met hun gronden hebben landgoedeigenaren en andere particuliere grondeige-

naren de kans om melkveehouders een perspectiefvolle toekomst te bieden. Dat toekomstbeeld is geen blauwdruk voor alle melkveebedrijven, want daarvoor zijn zij te verschillend en het zou het vrije ondernemerschap sterk beperken. Nee, grondgebondenheid is een stip op de horizon waar melkveehouders zich op kunnen richten bij strategische keuzes op het bedrijf. Grondgebondenheid kan op verschillende manieren worden ingevuld. De wet Grondgebonden Groei regelt dat bedrijven die uitbreiden de extra mest tot 50 procent bij een ander mogen afzetten. Zo is 'mest-grondgebondenheid' voor hooguit de helft geregeld en slechts een van de aspecten van grondgebondenheid. Ondergrenzen aan de hoeveelheid voer van eigen land of weidegang en bovengrenzen aan het aangekochte voer of aantal dieren per hectare, zijn ook mogelijke invullingen van grondgebondenheid. Met grondgebondenheid op bedrijfsni-

Grondgebonden melkveehouderij met koeien in de wei geeft een grote maatschappelijke waardering

veau moet elk bedrijf aan de norm binnen het gestelde criterium voldoen en worden melkveehouders op de eigen verantwoordelijkheid aangesproken. Maar het is ook mogelijk om grondgebondenheid op het niveau van een gebied of landgoed vast te leggen. Daarmee krijgen melkveehouders de mogelijkheid om samen te werken met akkerbouwers en zo gezamenlijk aan het gestelde grondgebondenheidscriterium te voldoen.

Het komende jaar geeft de politiek meer duidelijkheid over grondgebondenheid. De Eerste Kamer stemt binnenkort over wet Grondgebonden Groei en heeft gevraagd om een toekomstvisie voor de melkveehouderij. Daarnaast heeft ook het nieuwe kabinet mogelijk opvattingen over grondgebonden melkveehouderij. Zelfs zonder grondgebondenheid in een regeerakkoord zal er aandacht voor blijven. Er is immers breed draagvlak binnen sector en samenleving voor 'een grondgebonden melkveehouderij met koeien in de wei'.

Particuliere eigenaar

Particuliere grondeigenaren kunnen met bestaande pachters spreken over de strategische bedrijfsontwikkeling en daarmee het grondgebruik. Juist een duurzaam grondgebruik is van groot

belang voor zowel de pachtende melkveehouder als de grondeigenaar. Om dat gesprek aan te gaan is het niet noodzakelijk dat alle grondeigenaren binnen Federatie Particulier Grondbezit (FPG) dezelfde criteria ten aanzien van grondgebondenheid hanteren. Een eenduidige definitie vanuit FPG kan wel helpen om regels te wijzigen of maken waarmee grondgebonden melkveebedrijven worden ontzien. Gelijktijdig is het belangrijk te realiseren dat grondgebondenheid geen losstaand thema is. De kwaliteit van natuur en landschap, maar ook van de bodem hangen er nauw mee samen.

Een grondgebonden melkveehouderij kan positief bijdragen aan koeien in de wei, klimaat en biodiversiteit. Allemaal onderwerpen waar particuliere gronden- en landgoedeigenaren bewust en onbewust mee bezig zijn. De maatschappelijke discussie over grondgebondenheid kan daardoor niet zonder inbreng van FPG. Maar voordat FPG die inbreng kan leveren, is een goed gesprek daarover binnen de federatie nodig.

ir. F.C. van der Schans is senior adviseur melkveehouderij bij CLM

ADVERTENTIE

Een Gelders landgoed waar ik

Beheerder Landgoed

ben stopt haar activiteit. Wie heeft een vacature?

Kern: bos- en boombeheer, landschap, gastheer, verbinder, financiering, ing., vrijwilligers, beleid, gedreven & praktisch.

mail: arnovdsluis@hotmail.com

LinkedIn: [/in/arnovandersluis](https://www.linkedin.com/in/arnovandersluis) tel.: 06-29145634